

זעת הקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולמודיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

גליון מס': 304 פרשת ויחי שבת קודש י"ד טבת תש"פ (11 בינואר 2020 למניינם)

תל-אביב	16:34	17:34	ציאה	ר"ת
ירושלים	16:18*	17:33		
חיפה	16:21	17:32		
באר שבע	16:36	17:36		
*לנוהגים 40 דק' 15:58				

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

המשא המרכזי

מורנו הרב שליט"א

ימי השובבים של אמונה

לכושר הראייה כשתמונות מרצדות כל רגע, וגם מזיק לשלום ביתו שלא מתייחס למשפחתו בזמן הזה, וגם סובל מחוסר שינה ובשעות היום עייף ויגע, וגם הילדים נחלשים בלימודים בהשכלה ובחוסר ביטחון כי חסר להם אהבה ושמחה מאבא ואמא! ואחר כך יוסיף לעצמו שלפי התורה יש כאן איסור תורה ממש. ובקובץ 'מבט גורלי' הביא בזה עשרות איסורי תורה שניתן לעבור בכל צפיה במכשירים הטמאים למיניהם, כל רגע ורגע.

וביותר, כל תשוקה ותאוה שלא באה לסיפוקה, זה סכנת נפשות וניתן למות מכך. ודעת חז"ל הקדושים שהרואה מאכל ומתאוה, אם לא טועם הרי זה סכנה, וחייב לפלוט רוק היוצא מפיו (כסובות ס"א). והובא להלכה בכף החיים (יורה דעה סימן קטז ס"ק קנ"ג) ע"ש. וכי מי שיעבור כמה פעמים סמוך לחנות פלאפל או סמוך למסעדה של בשר צלי ואבזרייהו (בגלגון עמנו "על סלס"י), האם תירגע נפש? הרי ברור שתאותו לאכילה רק תגבר יותר! וזה היסוד של הקדושה, להרגיש תמיד מרעיבו שבע (סוכה ג:) כלומר, הפרישות מתאוות אסורות כמו רעב ממש, מביא לגוף הרגשה של שובע ממש. הגוף רגוע, הדעת מיושבת, העין טובה, הנפש שפלה, בבחינת נשמה בריאה בגוף בריא.

אנא מזרעא דיוסף קא אתינא

וידוע פרוש רש"י על הפסוק (מ"ה ד) "גִּשְׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגְשְׁוּ" שמבאר, שיוסף הצדיק הראה להם שהוא מהול. והמקור במדרש רבה (פרשת צ"א לוח י"ד), ולכאורה, הרי בני קטורה חייבים במילה, ומכאן ספק כל בני ישמעאל חייבים במצות ברית מילה (רמב"ם פ"י מהל' מלכים), אז מה הראיה שאם הוא מהול הרי הוא יוסף הצדיק? אלא, אומר הזוהר הקדוש (פ"ד פ"ג כ"ג), שהוא לא סתם הראה להם את המילה, אלא את הקדושה שבמילה. ושבטי יה בעומק קדושתם ראו במילה שלו שהוא קדוש באמת, ושלא פגם בקדושתו בארץ מצרים הטמאה, ואות וסימן הוא שזה באמת יוסף הצדיק!

ומכאן לימי השובבים, שהם ימים קדושים להתעלות בצניעות ובקדושה, כמו יוסף הצדיק שהיה מושל בארץ מצרים, כלומר, ומצרים לא מושלת עליו. ידע להיות קדוש, נגד המודה, נגד המותגים, נגד התאוות, נגד הטלפון הטמא. והמתחזק בימים אלו, הרי זה תלמיד של יוסף הצדיק, בבחינת אנא מזרעא דיוסף קא אתינא דלא שלטא ביה עינא בישא (בכסות כ.). שבת שלום.

הוא שומר מלמטה, שומרים עליו מלמעלה - אז זוכים ומקבלים כחות גדולים. וזה כוונת המסילת ישרים הנ"ל, קדושה תחילתו עבודה, זה דורש מסירות נפש, אבל סופו מתנה מה' יתברך.

יסוד גדול בעבודת השם

ועוד יש לומר, שבעל אמונה בהשגות גבוהות, זוכה להבין ולהרגיש ולדעת, שמה שאסור על פי התורה, זה גם לא בריא לגוף! זה מזיק, זה לא מרגיע, וכידוע מרבינו הגר"א זיע"א, שהעולם הזה דומה למים מלוחים, כמה שישתה נעשה צמא יותר, בבחינת משביעו רעב! (סוכה ג:). וכידוע דעת הרופאים שהסקרנות לראות כל דבר ברשות הרבים זה מזיק לעיניים. וידיעה זו נותנת כח ועוצמה לעמוד בנסיונות. וזה יסוד גדול בעבודת ה' יתברך, שבתחילה יש להסביר ולשכנע ולהבין על פי השכל, שמה שאסור לי זה גם מזיק לי לגוף ולנפש, ואחר כך להוסיף שגם לנשמה זה לא טוב, כי זה רצון ה' יתברך לשמור ולעשות.

וכך בעצם התייחס יוסף הצדיק לעבירה, שהסביר בתחילה לאשת פוטיפר על פי השכל, כמו שהפסוק אומר (ל"ג ח-ט): "וַיִּמְאָן וַיֹּאמֶר אֶל אֵשֶׁת אֲדֹנָיו הֲנָא אֲדֹנִי לֹא יָדַע אֲתִי מִה בְּבִית וְכָל אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ נָתַן בְּיָדִי. אֵינְנוּ גְדוֹל בְּבֵית הַזֶּה מִמֶּנִּי וְלֹא חֲשֶׁהְ מִמֶּנִּי מְאוּמָה כִּי אִם אוֹתָךְ וכו'" ורק אחר כך אמר: "וְאֵיךְ אֶעֱשֶׂה הַרְעָה הַגְּדוֹלָה זֹאת וְחַטָּאתִי לֹא-לֵהיִם". ויסוד זה הובא גם בשל"ה הקדוש (פרשת וילל) על יעקב אע"ה, שהשפיע כך על נשותיו לחזור לארץ הקודש, ע"ש.

דוגמאות להתמודדות מול תשוקה אסורה

להלן כמה דוגמאות כיצד לחשוב תחילה ע"פ השכל ורק לאחר מכן לעורר על הרוחניות:
שמירת העיניים - כשיוצא לרחוב ורוצה לזכות לשמור על העיניים ולא להיות סקרן ולהכשל במראות אסורות, ראשית יאמר לעצמו שזה מזיק לבריאות של העיניים, כי לא בריא לעיניים כשמסתכלים כל הזמן אנה ואנה. ועוד, שחבל לשרוף סתם את הזמן במקום לחשוב על צרכי הבית והמשפחה. ועוד, שבכך ממעיט מהערך והכבוד של עצמו כאשר מביט פה ושם שזה סימן של עם הארץ, ולא דרך ארץ (עין נכסות כ:). ורק לאחר מכן יוסיף שיש בזה גם איסור תורה ממש כל רגע של "ולא תתורו" כלומר, איסור מהתורה להיות תייר ולהביט פה ושם, שמא יכשל בעבירה, רח"ל.

צפיה במכשירים טמאים - אם יצרו תוקפו לצפות במכשיר טמא, יאמר לעצמו שזה מזיק

"בין פרת יוסף"

בין כל המעלות הגדולות והנשגבות להן זכה יוסף הצדיק, נכרת בפרט מצות "קְדָשִׁים תִּהְיֶינָה" אך במסירות נפש וכח גדול, שומר על עצמו יוסף הצדיק לברוח מאותה אישה גויה, ואפילו שכמעט רצו להורגו (עין חגו"ט י"ג), ונכנס לבית הסוהר שתיים עשרה שנה רק בגלל שלא רצה לחכות עוד רגע קט במחיצתה של הטמאה הזו, וממשיך בקדושה וזכה להיות מלך מצרים שמונים שנה.

כשבירך יעקב אבינו את יוסף הצדיק, אמר עליו (מט, כג): "בֵּן פֶּרֶת יוֹסֵף" ופרש רש"י, שבנות מצרים היו צועדות על החומה להסתכל ביופיו, ע"ש. ובמדרש רבה (ס"ג) הוסיף, שהיו משליכות עליו כל מיני תכשיטין, כסף וזהב ולא היה מביט בהן! וכידוע מהזוהר הקדוש (וילל ק"ג ע"ג) שיוסף הצדיק קיבל את התואר 'צדיק' בזכות שמירת הקדושה. והוסיף עוד בזוהר הקדוש (מקץ ק"ג ע"ג) שברגע שברח מהעבירה ונאמר עליו (ל"ג י"ג) "וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה" קיבל תואר 'צדיק!' ורבינו המסילת ישרים (פסק ט) כותב: הקדושה, תחילתו עבודה והשתדלות וסופו מתנה!

והשאלה הגדולה היא, כיצד זכה יוסף למעלות גדולות בקדושה, למרות הצער הגדול שהיה לו שנזרק לבור, ונמכר לישמעאלים, והחיים הקשים והנוראים שעברו עליו כביכול? איך עם כל זה זכה לשמור על הקדושה וזכה לתואר צדיק! מהיכן הכוחות העצומים הללו?

ע"י האמונה זוכים לקדושה!

ויתכן לבאר בס"ד, שהיסוד של הכל זה אמונה. וכמו שצריך להאמין שהכל משמים, ואין עוד מלבדו, והצער שעובר עליו כל רגע זה מה' יתברך, ורק על ידי זה זוכים לאהבת ישראל, כך בדיוק על ידי האמונה זוכים לשמור על הקדושה. עם כל הקושי נגד יצר הסקרנות, ויצר התאוה והתשוקה, ובלבול הדעת וכל מה שמסביב - על ידי האמונה שהכל משמים אפשר להינצל ולקבל כח להתגבר, כי כשמאמין ויודע שההנאות שמגיע לו בעולם הזה, יקבל מה' יתברך בהיתר ולא באיסור! ויזכה להנאה שיש בה תועלת, כמו ליהנות מחינוך הבנים המוצלחים, ליהנות ולהרגיש שלום בית אמתי, ליהנות ולשמח בקיום המצוות - אז מקבלים כח להתגבר על כל קושי קטן וגדול. וכאשר יודעים ומאמינים שאם מתגברים על הנאה אסורה ומקיימים את רצון ה' יתברך, זוכים לקבל הנאה מותרת ומועילה ואמתית, בבחינת 'מידה כנגד מידה' (סנהדרין ג.)

להתענג על ה'

הרב אליהו רבי ראש הכולל

עם התיבות שלפני ואחרי הוֹרְדוּ מחייו של יעקב שנה לכל מילה, וזאת משום שעצם שאלתו של פרעה מראה שפניו של יעקב הביעו צער, מכאוב וייסורים, והם אלו שגרמו לפרעה לשאול שאלה זו. ואשר על כן, גם על כל מילה באותה שאלה ירדה שנה מחייו של יעקב אבינו.

והדברים מזעזעים. יעקב אבינו, בחיר האבות, בשביל פגישה שאולי ארכה שלוש שנים ושלוש שניות הפסיד שלוש שנים מחייו. נתאר לעצמנו לו היינו עומדים במחיצת גדול הדור, והיו מספרים לנו שנוכל להאריך את חייו ולו בשנה אחת, ואולי אפילו בחודש אחד, הלא ודאי שהיינו נותנים את כלנו ואת כל אשר בכוחנו בכדי להאריך חיים אלו, אפילו על יום אחד או על שעה אחת היינו מוכנים למסור נפש. והנה כאן לפנינו בחיר האבות, המיוחד שבכולם, גדול הדור לא רק באותו דור, אלא בדורות רבים שלפניו ושלאחרי, מאבד מחייו שלוש שנים ושלוש שנה תמימות, וכל זאת בעקבות פנים שלא שידרו חיוך ושמחה.

מורי ורבותי, אין ולא היתה לנו את הזכות לערער אחר מי מחכמי ישראל, וכל שכן וקל וחומר שלא אחר האבות הקדושים, ולא אחר הבחיר שבהם. אולם, לחיינו ולחיי ילדינו אנו אמורים ללמוד יסוד אחד, והוא אמור להיות מחייב, מחוק ויורד עד דכדוכה של נפש. אם פניך אינך מאירות ואינך מחייך, אתה בבעיה, ובבעיה גדולה מאד. אם פניה של רעייתך או פניו של אחד מילדיך אינם מאירים ומחייכים, אתה באותה בעיה חמורה, ואף יותר מכך - זו בעיה שיש בה חשש לסכנה.

אם ילד, מכל סיבה שתהיה, לא הולך למקום לימודו ולא חוזר ממנו עם חיוך ושירה על שפתיים, הרי שמשוה במהלך כאן לא תקין, לא ראוי ומשווע לשינוי.

ינוקא יקירי! גם אם קרה ויחסך עם אחד המורים התערערו מסיבה כלשהי, תוכל להתחפר תחת הטענה הצודקת בהחלט האומרת שעל אותו מורה לקרב אותך ולהאיר פניו אליך, ורק לאחר מכן תאיר אתה את פניך הנאות כלפיו. זה יכול להימשך ימים ספורים, זה יכול להגיע גם לכמה שבועות, ובמקרים חריגים זה גם עלול להסתיים לאחר כמה חודשים, והיו דברים מעולם. אולם, במהלך כל התקופה הזו פניך לא יאירו ושפתך לא יביעו חיוך כדבר יום ביומו. ימים כאלה הם ימים קשים לכולנו, ולמען שלמות נפשך איני קורא להם ימים של סכנה.

אולם, ניתן בדרך אחרת לסיים תקופה קשה זו ברגע אחד. ברגע בו תחליט אתה להאיר פניך לאותו מורה, ברגע בו תחליט אתה להיות אותו ילד שבא בסוף השיעור ואומר לו שנהנית, אבל ממש נהנית מהשיעור הנוכחי, או לכתוב לאחר מבחן, גם למורה הלא רגוע הנוכחי, תודה רבה על המבחן, תזכה להאיר את נפשו. מן הסתם הוא לא עושה זאת בכוונה תחילה ומן הסתם הוא עובר משהו, בין אם בכותלי מקומות החינוך בהם הוא מלמד ובין אם מחוצה להם. תפקידך להיות זה שמאיר את נפשו החשוכה בתקופה זאת באור יקרות ומראה לו את הצדדים היפים של החיים ושל הכיתה, וגורם לו לשוב ולהאיר פנים באור שיופנה כלפיך וכלפי כל חבריך. יזכנו הקדוש ברוך הוא להאיר לעד פנינו לכל נברא בעולם, לשמוח בחלקנו, להיות מאושרים בכל אשר עובר עלינו ולזכות ולדעת את אותה הארת פנים ושמחה תמידית בילדינו ומשמים ישמרו על הצאן לבל ייפגעו, חלילה, ממבוגר זועף או ממורה חשוך פנים, ואור שבעת הימים יאיר מפנינו ומפני בנינו לעד, אמן.

ברוכים תהיו!

"ינוקא" נבקשתך

שלום וברכה מורי ורבותי!

בתקופה האחרונה החרפנו את המאבק למען עתיד ילדינו, ובמקרים מסוימים אפילו על חשבונם של אחרים, אשר בשנים עברו נהנו יותר מחופש פעולה בכל הנוגע להרס חיי טובי בנינו, וכולנו תקווה שאחוזים אלו, אם כי בודדים הם, ילכו וייכחדו אט אט מהעולם.

במסגרת הזמן המצומצם העומד לרשותי, לשמחתי, אני זוכה להעביר את המאמר, או ליתר דיוק - את השיחה הנוכחית עליה אנו משוחחים מדי שבוע, בשיחת טלפונית עם אחד מבחירי אברכינו, והוא בכישרונו הנדיר מצליח להקליד את הדברים במהירות דיבורי ואף יותר מכך.

את המאמר הקודם, בו עסקנו בדיון על הזכות לספר לילד על "מעלותיו" של המורה ולחנכו ולהדריכו איך לפעול על פיהן, מסרתי בשיחת טלפון בקרבת מקום לילד בן עשר אשר לצורך העניין יקרא מאכן והילך "ינוקא". והנה בסיום השיחה, לאחר שנפרדתי לשלום מידידי הנ"ל, פנה אלי "ינוקא", ואמר לי "עד היום חשבתי להיפך". הוא אמר את המילים אגב הכנת ארוחת הערב, ולכן התפלאתי על שבכלל שם לב לנאמר על ידי באפרסכת הנייד. ולכן, שאלתי על מה חשב הוא עד כה להיפך ממה שאמרתי? ובתום לבו אמר לי היניק, עד היום חשבתי שהמורה הוא זה שצריך לבוא לקראת התלמיד ולהרעיף עליו אהבה ומחמאות, ורק לאחר מכן התלמיד אמור להחזיר יחס דומה למורה.

קיבלתי את הדברים כמהלומה רכה, וחשבתי איך להסביר לצדיק שלפני במשפט אחד את הדברים, ואז אמרתי לו כך: "ברמת העיקרון אתה צודק, משום שכך הדברים היו אמורים להיראות. אולם, במידה והדברים לא נראים כך מכל סיבה שלא תהיה, במקום להרים ידיים, טוב יותר שנפנה אנחנו כתלמידים ונעשה צעדים שמעיקר הדין לא היינו מוכרחים לעשותם, ובלבד שהשקט והשלווה, האהבה והאחוה ישוּבו לשרור בכיתתנו".

לא יכולתי להרחיב יותר. הוא כבר היה עסוק במעמקי ארוחת הערב. אבל ברשותכם, אני רוצה לנצל כמה זמן לשוחח איתכם, ובעצם גם איתו, על מה שלא הספקתי להשלים באותו ערב (ואם כבר התחייב לקרוא את הדברים ולהפגיש...).

בפרשתנו על הפסוק **וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם שִׁבְעַת עָשָׂר שָׁנָה וַיְהִי יָמֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם חָמֵשׁ וָשֵׁבַע שָׁנָה וַיָּמָת שָׁנָה** (בראשית מז, כח) אומר המדרש (פסקי מו סימן כח) שיעקב לא זכה להגיע לגיל של אביו יצחק ולהיפטר מן העולם לאחר מאה ושמונים שנה, בהיות ושלושים ושלוש שנה ניטלו מחייו בעקבות פגישה איומה שהתקיימה בינו לבין פרעה מלך מצרים בבואו לחסות בצל כנפיו של בנו, יוסף, המושל בארץ.

היה זה כאשר נכנס יעקב להיכלו של פרעה, ופרעה פנה אליו בשאלה הבאה: **כִּמְהָ יָמֵי שְׁנֵי חַיֶּיךָ** (בראשית מז, טו). יעקב ענה לפרעה: **וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל פְּרֹעֶה יָמֵי שְׁנֵי מְגוּרַי שְׁלֹשִׁים וּמֵאֵת שָׁנָה מֵעַט וְרַעִים הָיוּ יָמֵי שְׁנֵי חַיֵּי וְלֹא הִשְׁיֵגוּ אֶת יָמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אֲבֹתַי בְּיַמֵּי מְגוּרֵיהֶם** (ספ, טו). ועל כך כעס הקדוש ברוך הוא על יעקב, ואמר חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה (ברכות כד ע"א), וחייב כל אדם להאמין שגם כל הדברים הרעים שעוברים עליו טובים הם בשבילו ונועדו אך ורק למענו ולמען הסובבים אותו. ואם כן, מהו היחס הזה לחיך, ועוד לדבר צורה כזו למלך מצרים? בעקבות כך, גזרה חכמתו יתברך ועל כל מילה שנאמרה באותו מעמד נחתה שנה מחייו של יעקב אבינו.

שואלים על כך, והלא המילים שהוציא יעקב מפיו היו בסך הכל עשרים ואחת, בעוד שבפועל ניטלו מחייו שלוש שנים. ועל כך עונים רבותינו בעלי המוסר, שגם על שאלתו של פרעה "כמה ימי שני חיך"

חוויה רוחנית ומעצימה

שאלה יפה

שׁוֹת ממוּרנו הרב שליט"א

ניתן לשלוח שאלות בדרכים הבאות:

www.aterett.co.il   info@aterett.co.il   03-5011125

התיקון העיקרי של ימי השובבים

שאלה: מהו סדר התיקון המיוחד בימי השובבים, אשר מתחיל השבוע מפרשת שמות? **תשובה:** גדולי ישראל זיע"א לימדו אותנו כיצד לתקן את העוון הידוע של "קדושים תהיו" גם על פי הקבלה, והיינו על ידי אמירת תהלים ותפלות רבות. ולאחרונה לימד אותנו מרן ראש הישיבה הרב נאמן שליט"א, את סדר התענית דיבור שיש לעשות בימים אלו, והוציא, תיקן וסידר הכל על הצד הטוב ביותר בספר תהלים עם פירוש "אמת קנה", ע"ש. והדברים נפלאים ומתוקים מדבש ונופת צופים!

וכל זה הוא אמת ונכון ויציב וקיים, אולם חייבים להוסיף שאין זה העיקר ממש של תיקון ימי השובבים, אלא ראשית יש לתקן את הענין של "קדושים תהיו", כאשר אנחנו הגברים נלמד היטב את כל דיני הקדושה, ובכלל זה שמירת העניינים ודיני ההרחקה, וכן אלו בגדים כשרים ללבוש ואלו לא, וכן כיצד לשמור ולהנצל מאיסור נבלות פה, רחמנא ליצלן, ומה הם הגדרים של קלות ראש, וכיצד להתנהג בשלחן שבת עם החמה, הגיסות והאורחות. וכל זה הוא בבחינת "קדושים תהיו".

וכן **צניעות לנשים**, שבעונותינו הרבים, דבר זה חסר מאד בדורינו, ולכן יש לנשים ללמוד היטב בספרים הקדושים המורים על הצניעות, כגון הספר "תבורך מנשים" של הרבנית זינדר שתחי', וכן הספר "לבוש מלכות", והספר "בגדי תפארתך", שזהו התיקון הגדול ביותר לנשים בימי השובבים. וזהו היסוד הגדול של תיקון ימי השובבים לגברים ולנשים, וזה בבחינת "עוזב רשע דרכו", דהיינו הלימוד על הצניעות והקדושה המביא לחזרה בתשובה, ואחר כך "ישוב אל ה'". (ועי' בספר הקדוש שערי תשובה לרבינו יונה ענין א' אות י"א בלורין).

וזה דומה ממש לתענית שהתענינו בשבוע שעבר בעשרה בטבת, שעיקר התענית היא החזרה בתשובה ולא התענית עצמה. ומי שלא חזר בתשובה ביום הקדוש הזה, תפס הטפל **ועזב העיקר!** (ועי' משני"ב סי' תקמ"ט סק"א).

וכן עצרת התעוררות בימי השובבים על כל נושא הקדושה והצניעות, הוא דבר גדול מאד (ועי' בספר הנחמד ויזבח אלקהו חיד' סי' נ"א, כ"ט).

תענית בימי השובבים לכן תורה

שאלה: האם בן תורה יכול להתענות בימי השובבים?

תשובה: כתוב בגמרא (שבת קכ"ז): ותלמוד תורה כנגד כולם. וגם בימי השובבים, העיקר הוא להרבות בלימוד התורה, וזה שווה מלינונים! הרבה יותר מתענית (ועי' ביאורו סי' תקע"א), וכמוכן שמי שבריא וחזק, ואין לו בעיה להתענות, ואין התענית גורמת לו חולשה וביטול תורה, יכול להתענות מבוקר עד ערב. ובפרט בחורף שהימים קצרים,

ואין נזק ואין כלום. ובתנאי שאין התענית גורמת לו לחולשה בלימוד, ואינו נעשה עצבני מכך, ומסייע לאשתו ומשפחתו בצרכי הבית, ואז זה מצוין.

ודעת רבנו הגדול זיע"א, שלא יפה עושים אלו שמפרסמים על תענית במשך יומיים רצופים, וכל שכן שבוע רצוף, משום שדבר זה הוא מסוכן ומזיק לבריאות, ואין זו דעת תורתנו הקדושה, והמבין יבין (ועי' משני"ב בשערי' סי' תכ"ד ס"ק כ"ח).

מאכלים ומשקים שהוכנסו לבית הכסא

שאלה: שלום וברכה, אם הכנסתי פירות או עוגיות לשירותים האם יהיה מותר לאכול מהם?

תשובה: יש מחמירים בזה. ולמעשה מותר לאכול פירות ועוגיות אלו, ואין צורך לזרוקם באשפה. ובפרט בזה הזמן שאין כל כך רוח רעה וגם הכל היום נקי מאד, ויתכן שבאופן מעשי אין רוח רעה ואין טומאה על האוכלין.

כידוע, שהפסולת היוצא מהגוף אינו טמא, אלא שעל דבר כזה שהוא לכלוך וטינופת שורה רוח רעה, וכיום שהכל נקי מאד מאד ואין טינופת ואין כלום, אם נכנס אוכל ומשקה לבית הכסא מותרים באכילה ושתייה. ועיי' יבי"א ח"ד (ס"ט) ותהנה.

נתינת "טיפ" למלצר שאינו מתייחס כראוי

שאלה: מלצר שאינו מתנהג כראוי, אינו מתייחס אלינו, מזלזל וחסר סבלנות, האם יש חובה לתת לו "טיפ"?

תשובה: אין חובה, אולם כדאי בחכמה לפייס אותו. משום שיתכן שעובר עליו משבר מסוים, בעבודה או בבית, ולכן הוא מתנהג כך. ויש לקרב אותו בדרכי נועם, וגם לעורר אותו להניח תפלין בכל בוקר, והטיפ הזה כולל גם טיפ רוחני, ואשריכם.

הזמן הנכון ללימוד מוסר

שאלה: הרב תמיד מזכיר בשיעוריו את המשנה ברורה בסימן א', לפיו לימוד המוסר קודם ללימוד משניות ולשאר לימודים. והשאלה היא, האם זה אומר שתחילת הלימוד בבוקר צריך להיות בספרי מוסר, או מספיק שיש לי סדר מוסר בסוף היום?

תשובה: איך שנח לך, העיקר שיהיה מוסר כל יום. וכמוכן, אם הנהלת בית המדרש מעדיפים מוסר אחר הצהריים, אז חובה לשמוע להנהלה. ואם תעשה כן בלילה לפני השינה, מוסר וחשבון נפש איך היה סדר היום מההשכמה ועד השינה, על כל שעה ושעה ממש, הרי זה נפלא מאד. ובזוהר הקדוש (קדק"ק קע"ט. ופנינו"ל) משבח מאד לעשות כן, ע"ש.

נקיון בית הכסא בשבת עם חומרי ניקוי

שאלה: האם מותר לנקות בשבת את בית הכסא ע"י מברשת, עם חומרי ניקוי, כגון אקונומיקה ושאר חומרים מלבינים?

תשובה: בודאי שמותר, היתכן להשאיר את המקום מטונף? ומה גרע זה מגרף של רעי שמותר לפנותו. ועיי' בגמרא נדרים (פ"ב) שכביסה ונקיון הם חיים ממש, ע"ש.

וכמוכן שחומר הניקוי אקונומיקה אינו מוקצה בשבת (שלא יראה פ"ט אות ג), ולדין גם סבון ומשחת כלים אינם מוקצים בשבת (ועי' ילקוט יוסף סי' ש"ג).

נטילת ידיים לסעודה פעם אחת על כל יד

שאלה: האם יש חובה ליטול ידיים לסעודה דוקא שלוש פעמים על כל יד, או שמא אפשר ליטול אפילו פעם אחת על כל יד בכמות גדולה של מים?

תשובה: מותר לכתחילה ליטול פעם אחת על כל יד בכמות גדולה של מים, וזה מצוין. כיום שכלי ה'נטילה' הוא גדול, הרי זה כלי מצוין ליטול בו פעם אחת על כל יד. ומפורש כן בשולחן ערוך (סי' קס"ב סעי' ג).

אלא שעל פי הקבלה, צריך ליטול ידיים שלוש פעמים על כל יד לשלימות הטהרה. ולכן עצה טובה, כיום שיש מים בשפע ברוך ה', וניתן בקלות למלאות את כלי ה'נטילה', ימלא מים ויטול שלוש פעמים על יד ימין, ואחר כך ימלא שוב ויטול עוד שלוש פעמים על יד שמאל, וזה מצוין.

ועוד כששופך הרבה מים על ידיו ומכוין לטהרה, יש בזה סגולה לעשירות (עי' שנת ס"ב). וכידוע, מי"ם ראשי תיבות מ'לא י'דינו מ'ברכותיך, מ'עושר מ'יתנות י'דיך.

וכמוכן שיש ליהזר לשפוך מים אך רק על ידיו, ולא לטפטף על רצפת המטבח או הסלון, ופשוט.

ותהיה יראתו על פנינו

שאלה: האם אפשר לגלות יהודי על פי תווי פניו או צורת גופו?

תשובה: אינני מבין בזה, אבל בודאי שאנשים קדושים וצדיקים מבינים ויודעים על פי חכמת הפרצוף. ובזוהר הקדוש מאריך לבאר פרטים בחכמת הפרצוף. ובדורנו לא מבינים בכאלה דברים.

אולם מי שזכה ליראת שמים רואים כן על פניו. ופסוק מפורש הוא בתורה (שמות כ' ז'): "ובעבור תהיה יראתו על פניכם". וכן אנו מבקשים בברכת המזון "ותהיה יראתו על פנינו". וכן מובא בגמרא (מכילתא), שחכמת התורה מאירה על הפנים, ע"ש. ופסוק מפורש הוא (קהלת ת' ט'): "חכמת אדם תאיר פניו", ע"ש. וחכמה פירושה יראת שמים. ומפורש בגמרא (מגילה כ"ה) שאסור להסתכל בפני אדם רשע. ובמהרש"א (ס"ט) כתב בשם המקובלים, שעל פני אדם רשע יש טומאה גדולה, ע"ש. ומכאן שחכמת הפרצוף היא בעיקר בפנים של יראת שמים.

חוויה קולינרית מלכותית

מעמד התחלת הש"ס

זה קנה חכמה

הרב אליהו רבי ראש הכולל

והתשובה לכך היא, שכל מי שילמד בכדי לזכות לתהילה בתחנה האחרונה, לא ישרוד את התחנות הראשונות. כי תעצמות הנפש הדרושות בתחילת הדרך ובמהלכה, אינן יכולות להסתפק בחלומות הסיום הגדול.

במסכת חגיגה (פ"ג ע"ג) על מקור הידרדרותו של אלישע, אומרת הגמרא: "זמר יווני לא פסק מפיו, ובשעה שהיה עומד מבית המדרש הרבה ספרי מינים היו נושרים מחיקו". וזו לא סתירה לדברי הירושלמי. כי מי שלומד ועיניו נשאות לתהילת הסיום, לא יוכל לשאת את עול חיבוטי הדרך, וזה מה שגרם לאלישע להתעסקות קבועה בגבולות מנעמי העולם האסורים.

ולפי זה ניתן להבין נפלא את דברי הגמרא בנדרים (פ"ג ע"ב) "שלא יאמר אדם אקרא שיקראוני חכם, אשנה שיקראוני רבי, אשנן שאהיה זקן ואשב בישיבה, אלא למד מאהבה וסוף הכבוד לבא". כי הלא מצד אחד אנו דורשים מהלומד לבזו לכבוד, ומצד שני "מנחמים" אותו בכך שסופו לבוא, היתכן?

ולאור האמור הדברים מאירים כספירים, כי ההנחיה ללומד היא: גם כאשר תדע את בואו של הכבוד לבסוף - ולעצם העניין אין פסול בכך כי הלא "לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אף על פי שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה" (פסחים כ"ג ע"ג) - אם לא תלמד מאהבה לקיים את שלבי הלימוד הראשונים, לא תשרוד את ההמתנה המורטת עד לבואו של הכבוד לבסוף. [ולפי"א א"צ לו' דהיא פלוגתא דחכמים ור"מ בשיטת ר"ע כמוכא ככלה רבתי (פ"ה ה"א)]. ואמנם דברינו הם מעין תי' הריטב"א ביומא (פ"ג ע"ג) דהתם בשעושה מיראה, יעו"ש].

האדרת הסיומים והמסיימים מבורכת, אולם לא המסיימים ניצבים כמטרה אלא דוקא המתחילים. הסיום נועד לסמן נתיב ליוצאים לדרך חדשה, להראות את תפארת יקר וגדולת מי שבא לכאן ותלמודו בידו, וליצור את דור המסיימים הבא. התהילה והתפארת נתונים לך 'מתחיל' יקר, זה שמוסיף על חוק לימודיו את 'הדף היומי', זה שמפנה משעות עבודתו לשיעור היומי. זה שמתחיל בעזו ובתעצומות דרך מרתקת ומעצימה במסירות נפש של ממש, יודע שתהינה שעות קשות ומחליט שיוכל להן. ובסיום הבא - בעוד שבע שנים בלבד, ביום שני ב' סיון תשפ"ז

(6 לוי 2027 למניינם) תהיה אתה חתן הש"ס השלם.

רק תחליט, והנה אתה בעיצומו של "מעמד התחלת הש"ס"

מה לא נאמר על סיום הש"ס, ומה לא נאמר על מעמד הסיום העולמי המאחד את כל ישראל בכל אתר.

מחולל הדף היומי זצ"ל מופתע ממכון שבתו בכל פעם מחדש, מהתעצמות חזונו, ומהשיא האישי אותו הוא [=החזון] שובר מידי שבע שנים.

כולנו מתרגשים, מתלהבים ומציינים את בן המשפחה או חבר הקהילה שזוכה גם הוא להתעטר בעטרה זו. כולנו עדים לסיפורי הניסים של השאינו יודע לשאול שלפתע אוחז בשולי התואר: "ש"ס איד"ן", ולא במובן של תנועת קודש.

אך ישנו מעמד אחר שהוא מרשים הרבה יותר מסיום הש"ס, מפעים אף יותר ממעמד הסיום העולמי הנחגג ברחבי העולם ע"י פטרוני הש"ס וגבירי התלמוד. משוה - שבין היתר - בלעדיו לא היה מגיע אי מי מעמינו למעמד הנשגב של הסיום.

למעמד הזה קוראים "מעמד התחלת הש"ס".

במעמד התחלת הש"ס אין אור זרקורים, והוא לא נחגג באולמות מפוארים. להיפך, הוא מתחיל בפניה שכוחה בבית המדרש, או בכריתות בסלון מנומנם.

הוא מתחיל בטעמה הצורב של "קנאת סופרים", וממשיך תוך כדי עליות ומורדות החיים. בין דפים שמאירים פנים, לכאלו הממציים את "חובת ההשתדלות" עד תומה. בין מסכתות שנבלעות בשטף, לבין אחרות שמכבידות על עצמות הגולגולת. בין לילות של תענוג "כי אני אוחז כבר בדף של שבוע הבא", לבין לילות אכזבה "כי לא השלמתי את חוק היום בעקבות חתונה/שיחה/תרדמה".

המסיימים, אינם זקוקים לתרועות העידוד שלנו, הם מנצחים במלחמה עוד בטרם אחנונו בחצוצרה. דוקא המתחילים, או ליתר דיוק המהססים, הם הזקוקים להכרה ודרבון. ולמענם נחגג "מעמד התחלת הש"ס".

כש'אלישע בן אבויה' הסביר לתלמידו 'רבי עקיבא' את פשר הידרדרותו הרוחנית, הוא תלה זאת באביו 'אבויה' שהתפעל ביום הברית שלו מהתנאים שתוך כדי לימוד היתה האש מלחכת סביבם, ואמר "אם כך היא כוחה של תורה, אם נתקיים לי בן הזה, לתורה אני מפרישו". ועל כך סיים אלישע "לפי שלא היתה כוונתו לשם שמים, לפיכך לא נתקיימה באותו האיש". לשון הירושלמי (תמידה פ"ב ה"א).

ולכאורה הדבר תמוה - הלא ראה אבויה אש מלחכת, התלהב מכחה של התורה עד שהוציא מפיו את המילים "אם כך היא כוחה של תורה", ועדיין הוא בגדר מי שלא היתה כוונתו לשם שמיים? האם ככוונה לשם שמים דרושה זהירות מופלאה כל כך שתעדר ממנה ההתפעלות מאש רוחנית?

לא יכול להתאפק? סרוק אותי!

בבית החוכים!